

Motion till riksdagen 2005/06:Ub515

av **Anders G Högmark m.fl. (m)**

En modern lärlingsutbildning

1 Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen tillkännager för regeringen som sin mening vad i motionen anförs om införande av en företagsinriktad lärlingsutbildning.

2 Ungdomars inträde på arbetsmarknaden stort problem

2.1 Arbetsmarknadspolitiken har misslyckats

Den nuvarande arbetsmarknadspolitiken fungerar inte tillräckligt väl. Det är regeringen som bär ansvaret för detta. Arbetslösa får inte den service som man har rätt att kräva av arbetsförmedlingen. Arbetsmarknadspolitiken har inte heller inneburit en framgång när det gäller att hjälpa de allra mest utsatta på arbetsmarknaden. Ungdomsarbetslösheten tycks ha fastnat på en hög nivå. I augusti var 73 000 ungdomar i åldern 18–24 år arbetslösa eller i åtgärd enligt AMS statistik. Långtidsarbetslösheten bland ungdomar steg kraftigt. 3 400 ungdomar hade varit utan arbete i minst 100 dagar i augusti.

I en rapport från Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering (IFAU) ”Utvärdering av ungdomsåtgärder, 2000:3” visas att deltagande i ungdomspraktik eller arbetsmarknadsutbildning för unga tenderar att leda till lägre inkomst och lägre sannolikhet för att hitta en anställning jämfört med om individen hade fortsatt att söka arbete som öppet arbetslös.¹

¹ Thomsson, H och Hoflund, L, Vem ska hjälpa vem? En kritisk analys av arbetsmarknadspolitiska insatser riktade till kvinnor med invandrabakgrund. Forskningsrapport 2000:9, IFAU, Institutet för arbetsmarknadspolitisk utvärdering.

Fel! Okänt namn på

2.2 Utbildningssystemet håller inte måttet

Samtidigt klarar inte det svenska utbildningssystemet av att möta varken enskildas behov eller arbetsmarknadens krav. Det gäller såväl ungdomsskolan som arbetsmarknads- och yrkesutbildningen. De senaste åren har många rapporter påvisat brister i elevernas baskunskaper. Ungefär tre av tio gymnasieelever lyckas inte fullfölja sina gymnasiestudier inom fyra år, och avhoppet ökar. Trenden är tydlig. För elever som började gymnasieskolan för sex år sedan var motsvarande tal ungefär två av tio elever.

Detta är siffror som är helt oacceptabla. De påvisar ett växande utanförskap och en ökande tudelning av den svenska skolan. I ytterligare en generation döms många till arbetslöshet och evigt bidragstagande.

2.3 Friskolor uppmuntrar teknikstudier

Ett allvarligt problem är ungdomars minskade intresse för teknikstudier. De fristående yrkesförberedande gymnasieskolorna lyckas bättre motivera sina elever i detta avseende än den kommunala ungdomsskolan. Minst hälften av eleverna vid fristående yrkesförberedande gymnasieskolor går, enligt SCB, vidare till högre studier eller annan utbildning. Normalt är det annars bara tre av tio elever från yrkesförberedande program som brukar gå vidare.

Många av de fristående yrkesförberedande gymnasieskolorna ger också eleverna betydligt mer arbetsplatsförlagd utbildning (APU) och samarbetar med näringslivet jämfört med deras kommunala motsvarigheter. Detta ger eleverna bättre förutsättningar att få arbete efter fullföljda studier. Elever på fristående gymnasieskolor erbjuds ofta arbete direkt efter avslutade studier inom företag som driver eller samverkar med fristående skolor. Exempel på sådana företag är Perstorp Chemicals, SKF, ABB och Saab-Scania.

3 En modern lärlingsutbildning med praktisk yrkesutbildning

Försök med lärlingsutbildning har varit misslyckade. Orsakerna till detta är flera. Kontaktnätet mellan skolor och företag har varit alltför dåligt. Regelverket har varit oklart och det har varit svårt att få företagen intresserade av att ge plats för lärlingar. Informationen och marknadsföringen av verksamheten har också varit otillräcklig.

Vi vill slopa kravet att alla elever skall uppnå högskolebehörighet. Vi vill också införa alternativa kärnämneskurser och öppna upp för entreprenadlösningar. Då kommer nya förutsättningar för en modern lärlingsutbildning, som utgår från såväl ungdomarnas som företagets verklighet, att skapas. Nuvarande krav på att lärlingsutbildningen skall ha samma mål som skolförlagd

Fel! Okänt namn på

utbildning skall ändras. Alternativa mål för lärlingsutbildning måste arbetas fram. I det arbetet måste ett lokalt och regionalt perspektiv lyftas in.

Regeringens förslag i årets budgetproposition om 3 000 platser i lärlingsutbildning är ett steg i rätt riktning. Vi moderater vidhåller emellertid att lärlingsutbildning bör ingå som ett permanent inslag i gymnasieskolan.

Genom en koppling till gymnasieskolan får eleven möjlighet att läsa kärnämnen om hon eller han vill det på ett naturligt sätt. I övrigt är det viktigt att skolan och lärlingens arbetsplats är jämbördiga parter och att de ekonomiska villkoren är rimliga. Lärlingsutbildningen bör kunna skötas som en entreprenad där båda parter är överens om ersättningen.

I Moderaternas motion En gymnasieskola med valfrihet och kvalitet (2005/06:Ub283) återfinns hela det moderata programmet på detta område.

Stockholm den 5 oktober 2005

Anders G Högmark (m)

Patrik Norinder (m)

Magdalena Andersson (m)

Anna Lindgren (m)

Henrik Westman (m)

Tobias Billström (m)